

but unlike the professional Eastern European puppetry, which is a large field for the appearance of professional directing, stage design, music and impeccable acting, the modern Bulgarian formula carries the risk of the laboratory work.

I try to remember the first magnificent „Performance – Projects“ shown to the „Pierrot“. Perhaps „Zhuau in the world of the impossible“ by Yana Tsankova (stage design and puppets – Svila Velichkova, PT – Sliven), or the mega-production of PT – Plovdiv, PT – Stara Zagora and PT – Burgas „Oedipus. The Celebration of Blindness“ directed by Ruslan Kudashov (stage design and puppets – Andrey Zaporozhsky), or „Tsar Shushumiga“ by Konstantin Iliev (directed by Katia Petrova, stage design and puppets – Rin Yamamura, by the Theatre Pazardjik) or „Embed“ by Veselka Kuncheva (stage design – Marieta Golomehova, by PT – Plovdiv), or the „Big Sneezing“ by Marieta Stankova (director – Veselka Kuncheva, stage design and puppets – Marieta Golomekova, at the Sofia Puppet Theater), or „Fear“ by Veselka Kuncheva (set design by Marieta Golomehova, PT – Stara Zagora)...

Who turned the wheel that moved us?

It is certain that the shown at the „Pierrot“ 2017 – „Queen of Spades“ by the Plovdiv Theater, „Avenue Q“ by the Sofia Puppet Theater, „Optical illusions (circus)“ by Theatre Laboratory Sfumato, including the performance in the parallel program „The Fury Life“ are not only successful performances, not only examples of the new Bulgarian puppet theatre for adults, but also evidence of an interesting relocation process of the Bulgarian puppetry and its artist.

The „Performance – Project,“ with all the distinguishing features of a „process – as a condition for research and development“, can only exist if it is fi-

nancially secured. The challenges of the past 20 years did not completely deprive the eastern puppet theater of its acquisitions – buildings, venues, studios, secured jobs, vocational education, and audience (although it's new and largely confused). Despite all this the past 20 years have turned art into a „Risky – Project“. This happened also with the drama theater, literature, opera, ballet, cinema, journalism, even with the education ... The puppet theater managed to survive, without hindering its progress. This could not have happened without the few managers who prevented the commercialization, restitution, and scattering of the puppet theatre. We can only thank them!

Pierrot's questions, instead of a postscript

For 20 years, „Pierrot“ has the courage to stand for its exactingness towards the Bulgarian puppetry, becoming a reason for the development of the artists. The 10th edition did not make an exception and asked the painful question: „Where are the puppets?“. With one exception – the performance „Avenue Q“ by the Sofia Puppet Theater, the puppets were absent or have retreated into the shadows. „Why do we create performances, whether it be „Performances – Projects“ in the puppet theater, with puppeteers without taking advantage of the means of the puppet art?“, „Are we not too self-reflective in our new serious self-determination and are we losing our identity?“, „Where did the joy of work with puppets disappear?“. I would love to make a study on every single one of those question, but I am worried that I will put the editors of the KuklArt Magazine in a very difficult situation. I am convinced, however, that it is necessary for all of us to articulate them aloud. ■

Translation by **PlamenHarmandjiev**

Предизвикателствата на кукления театър за възрастни

Елена Ангелова

Тазгодишното издание на „Пиеро“ определено ни даде повод за преосмисляне и преоткриване на кукления театър за възрастни. В пълнокръвната петдневна програма станахме свидетели на наситена комуникация между различните жанрове, находчивост и необичайни сценични решения, но най-вече – на искреност и разбиране на материята от страна на организаторите (Сдружение „Пиеро“, КТ-Стара Загора,

Община Стара Загора и Министерство на културата). Тяхното най-силно предимство е в новаторското мислене за разширяване на понятието куклен театър, включвайки и театър на обекта („Одисея с лопата“, Philippe Genty, Франция), но и съвременен танц („Сребърно синьо“, Milan Tomasik, Словения; работното ателие по съвременен танц с Росен Михайлов и Веса Тонова „Дуети-Дуели“) и пантомима

(„Нимио: Малки истории, разказани с ръце“, Zero En Conducta, Испания). Важни за фестивалната атмосфера и предизвикването на известна доза празничност в града бяха и събитията от съпътстващата програма с най-различни по характер творчески физиономии – от утвърдените в полето на театъра на открито и на светлинната или огнена инсталация, „Жар Театър“ („Ангелът на мечтите“, „Вкуси карнавала“) до предста-

вянето на съвсем млади, про-хождащи артисти от интердис-циплинарната сфера на театъра на интеракцията („Сапунени балони“, „Мале-Мале“, София). Тези дотук споменати спектакли далеч не изчерпват цялата програма – тази нелека задача бе отредена на фестивалния бюлетин, отразяващ ежедневно всичко случващо се на сцените. Фестивалът е много добре интегриран в културния живот на града: Операта, Драматичния театър, Художествената галерия, къщата на арх. Димов, дори Библиотеката – всички енергии и културни агенти в града функционираха като една добре смазана машина за успешното провеждане на „Пиеро“.

Разбира се, въпреки безспорния успех на организацията и на фестивала като цяло, съществуваха все пак някои проблеми, които вероятно е имало как да бъдат избегнати (а и може би ще се преодолеят в следващото издание на „Пиеро“). Това е програмирането на спектакли, които не комуникират на нивото на останалите; които до известна степен биха могли да подобрят изобретателността, духа, драматургията си. Пример за това е „Оптически илюзии (Цирк)“ на Театрална работилница „Сфумато“, който е в пълен дисонанс с предишното талантливо представление на режисьорката Катя Петрова със същия екип от току-що завършили актьори – „Семейство Замза“. От друга страна, новият спектакъл на Веселка Кунчева, „Живота Бяс“ е например доста любопитен, интегриращ също и ясно отчетлива естетика на физическия театър, но когато зрителят се запознае и с „Дама Пика“, няма как да не забележи повторението, което не е автоцитат, а

директна реприза на вече експлоатирани сценични модели и теми. Неизбежен е също и известният нюанс на сравнение, когато станем свидетели и на спектакли, гостуващи от Европа. Като че ли най-драматичната разлика, която видях между българските и чуждестранните спектакли, беше в безкомпромисното търсене на нова, лична естетика, комбинираща уникални професионални умения с искреност и необходимост за споделяне. Мисля, че в този ред на мисли във всички поканени представле-

жестокостта“ и за нейната естетика. Тази рядка порода представления е определено предизвикателство за зрителя, но има нещо дълбоко сериозно и вълнуващо в сърцето на този спектакъл. Това, че не е разбираем от първата минута, че се изисква концентрация и дори усилие на възбуждането, за да се следи сценичния поток, по някакъв начин предизвиква уважение към смелостта на автора, Шарлоте Пийок-Йолен, да реализира една по-различна, по-бавна и спокойна естетика, която не забавлява зрителя. По-скоро го кара да помълчи и да вникне в света на образите като неизживяван и странен експеримент; да се потопи в непознатото и да се почувства спокоен вътре, в липсата на позната логика; да се върне към по-детски автентичния поток на съзнанието и да открие нещо ново за себе си.

Мисля, че подобна логика при изграждането на спектакъла и по-скоро търсенето на различна, може

би странна и причудлива, но нова естетика определено би освежила българския куклен театър за възрастни. Не мисля, че липсват и позитивни примери – „Stand Up Muppets Show“ от Театър „Корсар“ определено функционира като един такъв успешен експеримент-хибрид между stand-up комедията и кукления театър; „Джелсомино“ от КТ-Стара Загора, е също много добър пример за развития потенциал на кукления театър. Запазваме надеждата, че в бъдеще тези примери от българския кукленотателен контекст ще станат повече, а „Пиеро“ ще продължава да вдъхновява като необходим и ценен фестивал у нас. ■

„Одисея с лопата“
„Dustpan Odyssey“

ния можеше да се открие тази смелост и експериментаторски дух, който вероятно би попълнил липсващата част в българския контекст. Ще дам пример с „Екзувия“, Magisch Theatre, Холандия. „Екзувия“ беше труден за гледане, но любопитен спектакъл. Провокативното за мен при тази визуално-сценична импресия беше пълната липса на актьори. Те бяха претопени в невидимото пространство зад образа, потънали в апарата на съня, заети в конструирането на съноподобната естетика. През почти цялото време на представлението си мислех за Антонен Арто и за неговата мечта актьорът да бъде заменен от цветен газ; за цялата утопия на „Театъра на